

MEGJEGYZÉS A SZÖVEGEKHEZ

Az előbbieken közölt hiedelemszövegek a lehetőség szerint az egész jugoszláviai magyar nyelvterületet reprezentálják, amennyire azt a gyűjtés mai fokán elérni lehetséges. A magunk gyűjtéseiből is eléggé sokat felhasználtunk. Ez a mutaványanyag mindössze néhány mozzanatát villantja fe a jugoszláviai magyarság hagyományos népi hiedelemvilágának, úgy hisszük azonban, hogy az olvasó némi szemléltető jellegű forrásanyagot talál bennük azokhoz a fejtegetésekhez, amelyek könyvünkben olvashatók. Mivel hosszabb időszakból származnak, és nem egy gyűjtő munkájának eredményei ezek a szövegek, a lejegyzés módja és dialektológiai hűsége is különböző. A szövegek újraközlésénél lehetőség szerint igyekeztünk megtartani az eredeti közlés fonetikáját, számos esetben volt azonban elkerülhetetlen a beavatkozás, egyszerűsítés — a könyv jellegének megfelelően. A nyelvi egyszerűsítés azonban nem jelentett beavatkozást a szövegek tartalmába. Mindeműtt a teljes szöveg került közlésre. A köznyelvre való áthangszerelést nem tartottuk semmilyen tekintetben célszerűnek, hisz akkor a szövegek elvesztették volna eredendő népi bájukat, nyelvjárási színezetüket, s mindazokat a természetes nyelvi esetlenségeiket, amelyek a rögtönzött élőbeszéd sajátjai. Az olvasó így módon abba a nyelvi közegbe is betekinthet, amelyben a népi hiedelemvilág szövegei nyelvileg aktualizálódnak. Hiedelemszövegeink egy része fragmentális, szaggatott; a gyűjtés azonban sok ilyen is felszínre hoz, nemritkán éppen a legfontosabb hiedelemmozzanatok megfogalmazásakor. A nagy emlékezet napjainkban, sajnos, nem mindig találkozik nyelvi képzelőerővel, színező képességgel is. Éppen azért ezeknek a szövegeknek túlnyomó

többsége hiedelemtörténet (memorát), az igazi hiedelemmonda (fabulát) szintjét szinte egy sem éri el közülük. Mi azonban ebben a munkában a népi hiedelemvilág jelenségeit vizsgáltuk, mondaelméleti kérdésekkel nem foglalkoztunk, s ezért nem elsődlegesen fontos számunkra, hogy az idézett szövegek esztétikai szempontból milyen fokúak.